

Téereb Daaniyel — Limu Ŋaari fukki benn

Ci Toppandoo bi

Jeff Pippenger

2023-12-16

Nu ngi jëfandikoo ci Esayi saar ñaar-fukk ak juróom-ñaareel, ndaxte mooy taxawal wàll wi ngir ay saar yi di ñëw ci ginnaaw ci Esayi. Saar yooyu di gën a fésal ne taw wu mujj gi mooy yoonu jëfekaay bu jub ci Mbind mi. Yoonu jëfekaay boobu, bu ñu ko xàmmee te jëfandikoo ko, day wone xebaraar yonent bi te, su ñu ko nangu, di jur am jëfandikoo gu mën a dëppoo ak moom.

Ci 11 septembre 2001, woyu bi war ci kanam askanu kàlla yu Yàlla woon ak ñoom jëkk, maanaam askanu Seventh-day Adventist, mooy ne dañuy weesu leen mel ni askanu Yàlla, ndaxte joxuñu woon meñneef yi Yàlla bëggoon ngir toolam reseene. Woyu boobu war nañu ko tabax ci kaw njàppandikoo kàlla ga, miñu melale ak tool ba Yàlla tootoon, te it ak seen bañ doj wu nit ñi di luu, ci atum 1863. Ñoom dañoo doon Laodicea ci 1856, te diirub juróom-ñaari at, walla “juróom-ñaari yoon”, walla ñaar-fukki téeméeri fan ak ñaar-fukk, Yàlla seetaan na bunt bi ngir dugg, waaye tēj nañu ko ci kanamam ci 1863.

Li dale 11 Sàttumbar 2001, ñu ngi leen boole ci ay gub ba noppi ngir mu san leen bépp ci bëtam bu baax ci yoonu Dibeer bi. Baat bi war a woyees ci Seen Advenitism bi dale 11 Sàttumbar 2001 mooy bataaxalu Laodise, te mooy bataaxalu tool bi tegu ci doj wi ñuy dàqoo, bi di raxas képp ku bañ a “gis” ak a “mos” doj wu tedd wi. Dige bi yi ñu jox waa Laodise ci kàddu Yàlla gi nekk ci Esayi mooy ne, benn Adventist bu tànn a nangu artu mujj jii, am na ba léegi waxtu ngir “japp” “doole” Kirist, “ngir” mu “juboo ak” Kirist, ndaxte Kirist ba léegi bëgg na “juboo ak” moom. Waaye ci xaacu guddi diggante gi, lu jiitu yoonu Dibeer bi mu ngi ñëw ci gaaw, fursētu jooju jeex na ba fàww.

Ci jamono yi tàmbalee 11 Suwe 2001, Yàlla digoon na ne ñi “yu nekkoon nit ñu dul nit ci jamono yu weesu yi”, ak “garab gu sax ci suuf su wow”, dinañu “sax ci suuf”, “tóor te meññ”, te “feesal kanamu àddina ak meññ.” Li waral affo Yesee mu tóor te meññ mooy taw bi mujj mi, ndaxte affo bi war a tóor te meññ, ci waxu yonent yi, moom la ñu dogal mu nekk rakk bu ñuy yékkati; te rakk boobu mooy affo Yesee.

Te ci bésub yenn, dina am sappe gu Yese, buy taxaw ni ràkkaayu xeet yi; xeeti ñi dul Yawut dinañu ko seet; te noppaluam dina neex te tedd. Esayi 11:10.

Taw gu mujj mi moo tax ba rapu Yese meññ te sax tambalee ci fanweeru 11, 2001, te ci yoonu Dibéer bu di ñëw ci lu gaaw, rap wi dina feesal suuf si bépp ak meññ. Yoonu Dibéer bi ci Esayi saar ñaar-fukk ak juróom-ñaari mooy jaar-jaaru taariix bu yokkandoo, bi itam ñu tegtal ci saar yi benn ba ñett ci téereb Daniel. Taw gu mujj mi tambalee woon a toy ndànk bi xeeti àddina yi meree ci fanweeru 11, 2001, ak génne gi, te ci saa si topp jàppandikoo gi, ci Lislām bu ñetteelu Musiba ba.

«“Ndongalu wa jamono jooju yépp,” bi ñu fi wax, du tekki jamono ji mbasib yi di tàmbalee wàcc; waaye dafay tekki ab gàtt-feebar bu jiitu ci kanam ngir ñu wàcc leen, fekk Kirist nekk na ci kër-yonu kawe ga. Ci jamono jooju, bi liggéeyu mucc mi di jeex, jamono yu metti dina ñew ci suuf, te xeeti àddina yi dinañu mer; waaye dinañu leen téye ba taxul ñu tere liggéeyu malaaka bu ñetteel bi. Ci jamono jooju la “taw bi mujj bi,” walla yeesal gu jóge ci kanamu Boroom bi, di ñew ngir jox doole baat bu réy bu malaaka bu ñetteel bi, te waajal gaayi Yàlla yi ngir ñu mana taxaw ci jamono ji mbasib juróom-ñaari bu mujj yi di wàcc.» Early Writings, 85.

Ci xët bi, Sœur White dafa leeral ne am na ab diir bu gàtt bi nga xam ne mucc mën na feeñ tey. “Jamono ju metti” ji mu di wax mooy lu wuute ak jamono ju mag ju metti, ji tambalee bu xéewal yépp tējee ba noppi. Ci Adventisme, lu jaar yoon lañu koy wooye “jamono ju ndaw ju metti” ngir jëmale ko ak jamono ju mag ju metti ji tambalee bu Michael jógé. “Jamono ju ndaw ju metti” diir la buy tekki jamono ji réew yi tàmbalee yàqu ci yoonu Dimanche bi di ñew léegi, te mu wéy ba kera probation tējee.

Ci biir bu tambali 11 Sàttumbar 2001 ba àgg ci yoonu Dibeer, setal gu mujj ak àtteb Adventism bi mujj dañu ko misaal ni muy am diirub “saxal” bu tawb gu mujj ga. Mooy jamono ji tawb gu mujj ga, gi it di “feddali,” tàmbalee ci niroowum “saxal”, waaye muy yokku ba àgg ci sotti gu mat sēkk ca yoonu Dibeer. Ci jamono jooju, ji tàmbalee ba bu Lislaamu bu ñetteelu Musiba merloo xeeti adina yi, tawb gu mujj ga tàmbalee di wàcc, te ñenn xam tawb gu mujj ga te nangu ko, te ñenn xamul tawb gu mujj ga. Ñenn xam ne lu am a ngi xew, waaye xamuñu lu mu doon, te waajal seen bopp ngir taxaw ci wàllam.

“Ñu bari dēsul nañoo jot ci ndànk ndànk taw bu njëkk bi. Jotuwuñu lépp lu Yàlla di leen waajal noonu. Ñu yaakaar ne li ciñk bi dina matale ak taw bu mujj bi. Bu bareb baaxug yiw gi gën a màgg di ñew ci seen kaw, ñu bëgg a ubbi seen xol ngir jot ci moom. Nangu nañu ab réer bu tiis. Liggéey bi Yàlla tàmbali ci xol nit ki, ci di ko jox leeram ak xam-xamam, war na sax a dem kanam. Képp ku nekk war na xam soxlaam bopp. Xol bi war na feesadiwul ak benn sobe, te war na set ngir dëkkub Xelum Yàlla. Ci gëm-gëmu bàkkaar ak bàyyi ko, ci ñaan gu dëgër, ak jébbal seen bopp Yàlla, la taalibey njëkk ya waajaloon ngir tuuru Xelum Sell mi ci Bésu Pentekot. Benn liggéey boobu, waaye ci tolluwaay bu gën a màgg, war na fees léegi. Booba nit ki dafa wara woon rekk ñaan barke bi, te muñ xaar Boroom bi ngir mu matal liggéey bi ci mbiram. Yàlla moo tàmbali liggéey bi, te mooy matal liggéeyam, di matal nit ci Yeesu Kirist. Waaye warul am benn xeeb ci yiw gi taw bu njëkk bi di tektal. Ñi nekke ci leer gi ñu am rekk ñooy jot ci leer gu gën a bari. Su nu saxul di yokku bés bu nekk ci won jikko yu wiru kiristaan buy jëf, du nu xammee feeñug Xelum Sell mi ci taw bu mujj bi. Mën na taw ci xol yi nu wër yépp, waaye du nu ko ràññee mbaa nu jot ci moom.” Testimonies to Ministers, 506, 507.

Taw gu mujj bi dafa di wacc tey, te am na ñi ko xam te moo tax ñuy ko jot, te am na it ñi ko xamul, te moo tax ñu ko jotul. Fàww ñu xam taw gu mujj bi ngir man a ko jot. Taw gu mujj bi du rekk xew-xew bu ñuy jaar ci moom; mooy xew-xew bu bésékk ci wax juñ wax, waaye wax jooju mën nañu ko jot rekk su ñu jëfandikoo yoonu liggéey wu jub wi ngir taxawal wax ji. Suñu xamul yoonu liggéey wi di taxawal waxu taw gu mujj bi, day met lool ba jege ne maneesul a dëgg bu baax njàngum yonent yi te ñu tegu ci yokk ak daanu nguur yi, ni ko téerey Daniel ak Apokalips waxe.

Mbuur mi ñuy yékkati ci kanam àddina mi, Esayi feeñale ko ne mooy “reenu Jese”, te ci saar fanweer ak juróom-ñaareel ba, ñi “jóge ci Yàqub” “sax ci reen.” Ñi ñuy wax ne ñooy “reenu Jese” dañu leen itam feeñale fa ne ñooy “Israyil,” te ñoom la ñuy njëkk a saxaat te soppiku, ba noppi lañuy feesal àddina ak meññent. Sàrt yi nekk ci bindu mbindeef duñu weddi sàrt yi nekk ci kàddug yonent, ndaxte benn aji-joxe yoon rekk moo sos nature ak yonent. Bala garab man a jur meññent, war na jëkk a génn ci noflaayam, te loolu feeñ ci njaxlaf yi, gannaaw ga ci tóor-tóor yi. Israyil gu xel, gi di “reenu Jese”, dafa jot ci tuur ndox mu yokk ndànk-ndànk. Li tàmbalee ak “wërsëg” te gëna màgg ba nekk tuur gu mat sëkk bu àddina fees ak meññent mi mbuur mi indi.

Ci kapituur ñaar-fukk ak juróom-ñaari Isaaya, njàlbéenu tàllali taw bi dañu ko wone ni muy am ba “meññ yi génn.” Bi ñuy jëkk a “génn,” dees na xam ne taw bi day tuur “ci natt.” “Ci natt, bu muy génn.” Ci 11 Septambar 2001, tàllali taw gu mujj gi tàmbalee ñu koy tuur “ci natt,” ndax ca jamono jooju, dugub ak ñax mu bon mi, walla boroom xel yi ak ñi ñàkk xel, daan nañoo jaxasoo ba tey.

“Tuur gu mag ci Xelu Yàlla, buy leeral suuf sépp ak ndamam, du ñëw ba noppi gannaaw bu nu amee nit ñu leer xel, ñi xam ci seen jaar-jaar bopp li mu tekki ne ñuy liggéeyandoo ak Yàlla. Bu nu amee consécration bu mat, bu yépp, ak xol bu mat ci liggéeyu Kirist, Yàlla dina seetlu loolu ci tuur gu Xelam gu amul natt; waaye loolu du am fekk ña ëpp ci mbooloom igles bi nekkul ñuy liggéeyandoo ak Yàlla. Yàlla mënul tuur Xelam bu noonu fekk bopp-sa-bopp ak topp sa bëgg-bopp feeñ na lu bare; te fekk itam xel mu ngiy jiitu, bu ñu ko waxee ci ay baat, dina wax tontu Kayiin ja, — “Ndax man maa yor sama mbokk?” Bu dëgg gi ñu may ngir jamono jii, bu tey itam màndargay yi di gën a yokku fu ne, te di seede ne mujjug yépp jege na, nekkul lu doy ngir yëngal dooley ñi nelaw, ñiy wax ne xam nañu dëgg gi, kon lëndëm gu méngoo ak leer gi doon leer dina dikk ci kaw yiw yii. Amul sax melow layi ngir seen yàqute, lu ñuy man a joxe Yàlla ci bés bu mag ba ñuy faatali lépp ba mujj. Du am benn sabab bu ñuy joxe ci lu waral ñu dundul, doxul, te liggéeyul ci leeru dëgg ju sell ju nekk ci Kàddug Yàlla, te noonu feeñal ci àddina ju bàkkaar lëndëmal, jaarale ko ci seen jëf, seen yërëmanté, ak seen farlu, ne doole ak dëggug xibaar bu baax bi mënũnũ koo weddi.” Review and Herald, 21 Sulet 1896.

Esayi 27 wax na nekk jaar-jaaru tàmbali tuurug taw bu mujj bi, ba ker gu root gi saxee ci suuf su wow, te dem ba ba suuf si fees ak meññ. Saar bi wax na ne: “ci natt, bu mu saxee, dinga wax ak moom.” Bu ñu di natt taw bu mujj bi ni “sët-sëti”, Sœur White wax na ne taw bu mujj bi, “man na daan ci xol yi nu wër, waaye dunu ko ràññee walla jële ko.”

Noonu mooy, mu ngi jëfandikoo melokaanu mbooloo gi ci jàngoro, booleek ñi xam ak ñi xamul ndox mi di wàcc. Ci xët wi jiitu, muuy ràññee ne bu Yàlla tuuree ndox mu mujj mi ak yépp te amul natt, loolu mooy tektal jamono ji saxatuloo boolexté diggante janq yu xel ak janq yu ñàkk xel, ndaxte mu wax ne: “Bu nu amee sellal gu mat, gu mat sëkk ci liggéeyu Kirist, Yàlla dina seetlu dëgg googu ci tuurug Xelumam gu amul natt; waaye loolu du am fekk bés bu ëpp ci mbooloom mbooloo gi nekkul ay liggéeykat yu bokk ak Yàlla.”

Cër gu mag mbooloom kërceen ga, walla ñi ëpp ci kërceen ga, ñooy ñi ñu teg ci Matthew ñaar-fukk ak juróom ni janq yu ñàkk xel, ndaxte ci Biibël “ñu bare lañuy woo waaye ñu néew lañuy tànn.” Boroom xel ak ñi ñàkk xel, dogal Yàlla moo leen di xàjj ci jamono ju metti ja ci guddi digg, ji jiitu

yoonu Dibéer bu gaaw a ñëw. Xàjj boobu moo sos benn xeet bu man a jot tuuru Xel mu Sell mi ci mët gu mat ci tawtebu mujj ga, te nekk “xeet wi ñuy juddu ci benn bés.” Noonu it sappe Yese dinañu ko yékkati ni raayaay, mu feesal àddina ak doom.

Esayi ñaar-fukk ak juróom-ñaareel bi wone ne bi taw bu mujj gi tambalee sotti “ci natt”, ci 11 Septambar 2001, “yaay waxanteek moom.” “Ci natt, bu mu saxee génn, dinga waxanteek moom.” Xew-xewu 11 Septambar 2001 daldi nekk benn waxante bu gaaw ci àddina ak ci kilifteefug yépp. Ba tey jii—gannaaw lu ëpp ci ñaar-fukk at—am na ba tey ay werante ngir bañ a teg xew-xew yooyu ci jëfandikoo Islam, te du ci melok yeneen pexe yu globalist. Waxante bi ànd ak agsiwug tas bu ndox mi mujj mi tambalee ci 11 Septambar 2001, waaye waxante yi ñuy wéyal ci àddina si, duñu “waxante” bi Kàddug yoonent Yàlla wax. Waxante bi jëm na ci yeneen wax yu jëm ci li ñëw, mel ni li topp.

“Benn yoon bu am, bi ma nekk New York City, ci waxtu guddi ñu woo ma ngir ma gis tabax yu di yéeg etaas gannaaw etaas ba jëm asamaan. Waxoon nañu ne tabax yooyu dañu mana bañ a lakk, te dañu leen tabax ngir màggal seen boroom ak ñi leen tabax. Gëna kawé, te gëna kawé itam, la tabax yooyu di yéeg, te ci seen biir jëfandikoo nañu juntuukaay yi gëna jar a tuuti. Ñi moomoon tabax yooyu dañu nekkoonul di laaj seen bopp ne: ‘Nu nu mënee gëna màggal Yàlla?’ Boroom bi nekkoonul ci seen xel.”

“Ma waxoon ne: ‘Aka ne, ñi di jëfandikoo seen alal noonu, buñu manoon a gis seen yoon ni Yàlla di ko gise! Ñoom dañuy dajale tabax yu màgg te rafet, waaye seeni waxtaan ak seeni pexe, aka ñu ñàkk xel ci kanamu Boroom àddina si! Duñu di seet ak dooley xol ak xel yépp naka lañuy màggal Yàlla. Ñoom sàggane nañu xel ci lii, moom mooy njëkk wareefu nit.”

“Bi ñu tabaxee yeneen kër yu mag yii, boroom yi bég nañu ak réy-réy xel gu yéem, ndaxte am nañu alal ju ñuy jëfandikoo ngir neexal seen bopp te yëngu xaaalis seen dëkkandoo. Lu bare ci alal ji ñu defee noonu, jëlees na ko ci teg lu ëpp, ci sonal waynde yi ba ñu metti. Fàtte nañu ne, ca asamaan, dañuy denc konto bu nekk ci mboolem jëf-jëf yu ñuy def ci liggéey; jëf gu nekk gu jubadiwul, mboolem naxari jëf, ñu bind ko fa. Jamono ji ngi ñëw, bi nit ñi dinañu agsi ci seen naxar ak seen toroxte ba ci fanaan wu Boroom bi du leen may muñu ko weesu, te dinañu xam ne muñug Yàlla am na kem-kàttan.”

“Lii ma ma weesu ci sama kanam mooy woon xëccub safara. Góor ñi xool nañu kër yu kawé ya te ñu wax ne dañoo leen def ba duñu lakk, naan: “Ñoom dañoo wóor bu baax.” Waaye kër yooyu lakk nañu mel ni dañoo leen sàcc ak tàr. Masiini safara yi mēnuñu woon dara ngir taxawal yàqu bi. Nit ñi di liggéey ci safara mēnuñu woon doxal masiini yi.” Testimonies, volume 9, 12, 13.

Gàngoor Adventiste bi ci gaaw-gàaw gannaaw 11 Suweŋe 2001, doon na jéem a nēbb wàll yu mel ni bii ci kanam àddina si. Naka la loolu manul a jëm ci dëkku New York, ak tabax yu kawé lool te ba moto-yàgg yi mēnul woon a taxawal safara yi topp? Naka la wàll wu mel ni bii, jële ci mbind yi gàngoor Adventiste bi wax ne ab jigéen ju yonent bind na leen, bañ a yégle ko ak kàddu gu xumb ci kaw kër yi gannaaw matug yeneen gu mel noonu?

Ñēwal wu tux miisug ndoxu taw bi mujj, bi muy mēn a mǎndargaal ñēwug “werante” gu kawē gi, mooy itam li fésal ngǎnnaayu mujj gi ci biir Adventism, ndaxte fa lañuy baña nangu ba noppi wax yu leer te yomb yu ki ñuy wax ne mooy jigeen ji yonent ci ñi des.

«Seexaan moo ngi... di dugal lu dul dēgg ngir wàññi nit ñi sore dēgg gi. Nax nax bu mujj bi Seexaan di bēgg a def mooy tax ba seedey Xelum Yàlla amul njariñ. “Fu amul peeñu, nit ñi dañuy sànkū” (Kàddu yu Xel 29:18). Seexaan dina liggéey ak xel mu tar, ci yeneen anam ak jaarale ko ci yeneen yoonu liggéey, ngir yēngal kóolote ñi des ci nit ñi Yàlla ci seedey dēgg gi.»

«Dina jur Testimoñaas yi, benn bañ bu ñu taal dina am, te loolu ci Seytaane la jóge. Li Seytaane di liggéey mooy yēngal ngēmum mbooloom kërce yi ci ñoom, ndax lii: Seytaane du man a am yoon wu leer lool ngir dugal ay naxam, te lěj ruuy yi ci ay réeram, su fekke artu yi ak yedd yi ak digle yi yu Xelum Yàlla dees leen dēggal.» Selected Messages, book 1, 48.

Dēppó gu wax ji ak xeex yi ci yoonu yonent bi tǎmbalee na 11 Septambar 2001, ak xare bi ñu yékkati ci boppam ngir di weddi Xelum Yonent, te loolu moo mǎndarga njël baat bu njëkk ci benn réew mi yokkute buy daw ci yoonu weddi Biibël bi, mi tǎmbalee woon ci atum 1863.

“Nun, mi nekk ay nit, nangu nanu ne am nanu dēgg gu jiitu yeneen xeet yépp ci kaw suuf. Kon sunu dund ak sunu jikko war nañu dēppoo ak ngēm googu. Bés bi ngi ci sunu bunt, bu ñu di booloo ñi jub, ni dugub ju am solo, ci ay laxas ngir dencukaay ba asamaan, fekk ñi bon, ni ñax mu bon mi, ñuy dajale leen ngir safara yi ca mujj ga. Waaye pepp ak ñax mu bon mi, “ñuy mǎggandoo ba ker gi.”” Testimonies, volume 5, 100.

Naka la Aduwantismaa mana bañ a seetaan pàcc mi ci topp bi wax bu leer ne bu ñu daane tabax yi, Peeñu gi fukk ak juróom-ñett, ayet benn ba ñett, dina am mat?

“Léegi am ndax baat bi ma waxoon ne New York dinañu ko joqale ak mbëy-mǎndiñ gu mag? Loolu masuma ko wax. Li ma wax mooy, ba ma doon xool kër yu mag ya ñuy tabax fa, étage ci kaw étage, ma ne: “An yēg-yēg yu metti loolu la fay am bu Boroom bi jógé ngir yēngal suuf si ak tiit bu réy! Kon kàddu yi nekk ci Révélation 18:1–3 dinañu mat.” Gépp xaaj bu fukki juróom-ñett ba ci Révélation artu la ci li di ñēw ci àddina si. Waaye amuma leer gu mat ci boppam ci li di ñēw ci New York, lu dul ne xam naa ne benn bés kër yu mag ya fa nekk dinañu sànkū ndax ngelaw ak yēngētu doole Yàlla di waññi ak dellu-waññi. Ci leer gi ñu ma jox, xam naa ne alag nekk na ci àddina si. Benn kàddu rekk buy jóge ci Boroom bi, benn laal rekk ci dooleem ju kàttan, te tabax yu réy yooyu dinañu daanu. Dinañu am ay yēg-yēg yu tiitaangeem nun mēnunu ko xalaat.” Review and Herald, 5 Sulet 1906.

Li nu nuy jēfandikoo fii du ndax aya yu ñu wax yii am nañu mat ci 11 Sàttumbar 2001 mbaa déédéet, ndax kat mat nañu ko bu wér te amul benn sikk; waaye li nuy seet a jēmm ci mooy “werante” wi doon tǎmbali ca jamono jooju. Werante woowu moo doon ci kaw yoonu doxalin wu jub mbaa wu baaxul. Kērgemma Adventiste bi tǎmbalee bañ ug fukk ak ñeent yooni firi kàddug yonent yu William Miller ci atum 1863, te léegi dañu yéeg ba ci ab taxawaay bu laajee ne maneesul a jënd benn téereb njàngum Biibël bu ay teoloog Adventiste bind te duñu ko sax bēgg a bàyyi ci yokk-yàgg ak nangu-yàgg yu teoloog yi bokk ci Protestantism bu soreek ndigël Yàlla ak

Roman Catholicism. Dale ci 1863 ba 2001, te ba tey itam, doxalin wi William Miller moomoon a tegtal ci ay yoonam yu firi waxi yonent, ñu bàyyi na ko ngir doxalin wu Roman Catholicism ak Protestantism bu soreek ndigël Yàlla. “Werante” wu yonent wi tàmbalee bi Peeñu 18, aaya 1 ba 3, matee, moo doon ci kaw yoonu doxalin wu dëgg mbaa wu dul dëgg.

Nun dina yokk sunuy xalaat ci “werante” bi nekk ci ñaar-fukk ak juróom-ñaareel saar bu Esayi ci bind bi ci topp.

“War na nu bopp sunuy bopp lan moo doon kirisciyaante, lan mooy dëgg, lan mooy ngëm gi nu jot, lan ñooy yoonu Biibël bi—yoon yi ñu nu jox ci kàddu gu gën a kawe ci sañ-sañ.” The 1888 Materials, 403.